

9. TEVBE SÛRESİ

Medîne döneminin sonlarında, hicretin dokuzuncu yılında indirilmiştir. Sûrenin büyük bölümü, Tebük seferiyle ilgili konuları ele alır. Adını da, bu sefere katılmayanların tövbekârlığını dile getiren bölümlerden almıştır. Savaş yada safların ayrı lmasına son çağrı, son uyarı anlamına gelen “Berâe: Ültimatom” kelimesi de sûrenin isimlerindendir. 129 ayettir. Kur’an’da, yalnızca bu sûrenin başında besmele yer almaz. Sûre, daha ilk kelimesiyle, antlaşmaları çiğneyen müşriklerin suratına çarpan bir ültimatom, bir savaş ilânı olduğundan, besmelenin tam zıddı bir anlam ile, antlaşmaya ihânet eden zâlimlere hoşgörü ve merhamet gösterilmeyeceği ilan edilerek buyuruluyor ki:

I. Bu ilân, Allah tarafından ve dolayısıyla, O’nun emirlerini size ulaştıran Elçisi tarafından, kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz fakat antlaşmaya ihânet eden müşriklere, dört ay sonra ateşkes hükümlerinin yürürlükten

kaldırılacağını bildiren bir uyarı, **bir  ltimatomdur:**

2. Ey ahitlerini  i neyerek müminlere ihânet eden müşrikler! **Bu  lkede**, Zilhicce'nin onuncu yani kurban bayramının birinci gününden itibaren tam **dört ay daha** barış ve güven içerisinde **dolaşabilirsiniz**. Fakat bu tarihten sonra, savaş hâli başlamış olacaktır! Size tanınan bu zaman zarfında, ister hak kate boyun e ip Müslüman olun, ister sı ınacak yeni bir vatan arayın, ister kendinizi korumak için savaş hazırlığı yapın! Fakat şunu **iyi bilin ki**; savaşı veya inkârda directmeyi tercih ettiğiniz takdirde, Allah'a karşı savaş açmış olacaksınız. Oysa **siz, Allah'ı  ciz bırakacak değilsiniz fakat Allah, kâfirleri eninde sonunda perişan edecektir!**

3. Bu  ltimatom, her milletten, her kab leden çok sayıda hacının bir araya geldiği **büyük hac günü**, yani kurban bayramının birinci günü, **Allah'tan ve** dolayısıyla, O'nun emirlerini sizlere ulaştır a n **Elçisinden**, tüm **insanlığa bir**

bildiridir: Şöyle ki; Allah da, Elçisi de, O'nun varlığına inanmakla birlikte, başka otoritelerin, egemenliğine kayıtsız şartsız boyun eğen o **müşriklerden tamamen uzaktır! Şu hâlde,** ey müşrikler; **eğer** zulüm ve haksızlıktan, bâtıl inançlardan vazgeçip **tövbe ederseniz, bu sizin iyiliğinize olur fakat yüz çevirecek olursanız, o zaman bilin ki, Allah'ın elinden asla kurtulacak değilsiniz!** Bunun için, ey Müslüman, hakîkati bile bile inkâr eden **kâfirlere, can yakıcı bir azâbı müjdele!**

4. Bu ültimatom, sizinle yaptıkları antlaşmaya ihânet eden müşriklere yöneliktir. **Ancak, kendileriyle yaptığınız antlaşmaya sadık kalan ve düşmanlarınızı size karşı desteklemeyen müşrikler bunun dışındadır;** bu ilan, onları kapsamaz. Bunun için, **onlarla yaptığınız antlaşmaya, süresinin sonuna kadar bağlı kalın.** Size düşmanlık göstermedikleri sürece, onlarla barış içinde yaşayın (9. Tevbe: 7) . **Gerçek şu ki, Allah,** kıyamete kadar bütün insanlara göndermiş olduğu bu

ilkeleri çiğnemekten titizlikle **sakınan kimseleri sever.**

5. İkinci ayette müşriklere tanınmış olan bu **ateşkes ayları sona erince,** —ki o zaman savaş hâli başlamış demektir— eğer kendilerine sunduğunuz üç seçenek içerisinde savaş seçeneğini tercih etmişlerse, o **müşrikleri gördüğünüz yerde öldürün,** teslim olmak isterlerse **onları yakalayıp** hapse atın, sizi atlatıp kaçmaya çalışanlar olursa, **onları çepeçevre kuşatıp sarın ve tüm çıkış noktalarını tutarak onları amansız bir takibe alın!** Çünkü onlar, antlaşmaya ihânet ederek suç işlemişler, üstelik kendilerine tanınan dört ay içinde bu toprakları terk etmeyerek cezayı hak etmişlerdir. Fakat **eğer** kendi özgür irâdeleriyle Müslümanlığı tercih ederek **tövbe eder ve** bu tövbenin göstergesi olan **namazı kılar, z ekâtı verirlerse, o zaman onları serbest bırakın!** Fakat onları, İslâm'ı kabul etmeye zorlamayın (2. Bakara: 256). Bir zamanlar size en ağır işkenceleri yapmış olsalar bile, onlara karşı merhametli ve

affedici olun. Unutmayın ki **Allah, çok bağışlayıcı, çok şefkatlidir.**

6. Eğer müşriklerden biri, savaş veya barış halinde, herhangi bir sebeple sana sığınmak isterse onun sığınma talebini kabul et ki, Allah'ın kelâmını duyup bu dini kaynağından tanıma fırsatı bulabilsin. Sonra Müslüman olmazsa bile, onu, güven içinde yaşayabileceği bir yere ulaştır. Çünkü onlar, savaş ve düşmanlık ortamında, İslâm aleyhindeki yoğun propagandaların da etkisiyle bu dinin içyüzünü ve barındırdığı güzellikleri bilmeyen kimselerdir.

7. Verdikleri sözü her fırsatta çiğneyen, imzaladıkları antlaşmaları hiçe sayan bu müşriklerin, Allah katında ve Elçisi nazarında nasıl bir ahdi olabilir ki? Onların imzaladığı antlaşmaların, verdikleri sözlerin artık hiçbir hükmü ve değeri yoktur. Ancak, Mescid-i Haram'ın yanında, yani Kâbe yakınlarında, Hudeybiye mevkiinde antlaşma yaptığınız ve

antlaşmaya sadık kalmış olan Kinâne Oğulları, Huzâa Oğulları ve Damra Oğulları gibi müşrik kabileler **hariç; onlar size karşı** ahitlerinde **doğru davrandıkları sürece, siz de onlara karşı doğru davranın! Çünkü Allah,** düşmanlarına karşı bile âdil davranan, hak hukuk çiğnemekten **sakınan kimseleri sever.**

8. Evet, ihâneti alışkanlık hâline getiren bu insanların imzaladığı antlaşmaların **nasıl** hukûkî bir geçerliliği **olabilir ki?** Değil mi ki onlar, **size** veya müttefikiniz olan güçsüz kabîlelere **üstünlük sağladıklarında, ne size verdikleri yemini tanıyorlardı, ne de ya ptıkları antlaşmayı!** Şimdi de kalkmış, doğruluktan, ahde bağlılıktan dem vurarak **dilleriyle sizi razı etmeye çalışıyorlar fakat kalpleri tam tersini söylüyor, zaten onların çoğu,** ahlâk, insaf, adâlet, erdemlilik nedir bilmeyen **yoldan çıkmış kimselerdir.**

9. Çünkü onlar, bu dünyada elde edecekleri gelip geçici ve değersiz bir kazanç uğruna,

Allah'ın ayetlerini göz ardı ettiler de, böylece hem kendileri İslâm'dan yüz çevirdiler, hem de başkalarını O'nun yolundan alıkoydular. Ge rçekten onlar, ne kötü işler yapıyorlardı!

10. Bir mümini n hakkına saldırma fırsatı bulduklarında, ne ettikleri yemini tanırırlar, ne de imzaladıkları antlaşmayı! İşte, hak hukuk tanımayan asıl saldırganlar, bunlardır.

11. Ama yine de, zulüm ve inkârcılıktan vazgeçip kendi özgür irâdeleriyle tövbe eder ve bu tövbenin göstergesi olan namazı kılar, zekâtı verirlerse, artık sizin sahip olduğunuz bütün yetki ve sorumluluklara sahip din kardeşleriniz olurlar. Aksi hâlde, bu hâinlerle yeni bir barış antlaşması imzalamayın!

Bilinçli bir toplum için, ayetlerimizi işte böyle açıkça ve ayrıntı lar ı y la ortaya koyuyoruz!

12. Eğer onlar, İslâm'ı kabul ettiklerini

söyledikten ve sizinle kardeşçe yaşayacaklarına dair **söz verdikten sonra** tekrar **yeminlerini bozup** hakaret ve iftiralarla **inancınıza dil uzatmaya kalkıştırlarsa**, o zaman, kâfirleri size karşı kışkırtıp harekete geçiren öncü kadroyla, yani **küfrün önderleriyle** e sonuna kadar **savaşın!** **Çünkü onların** yaptıkları antlaşmaların ve ettikleri **yeminlerin** artık hiçbir inandırıcılığı, hiçbir değeri **kalmamıştır**. Onlarla savaşın **ki**, yeryüzünü kana bulayan o zalimler, zulüm ve haksızlıktan **vazgeçsinler**.

13. Ey müminler! Antlaşmaya ihânet ederek yeminlerini bozan, Peygamberi yurdundan sürüp çıkarmak için ellerinden geleni yapan ve ilk saldırıyı kendileri başlatan bu insanlarla savaşmayacak mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Oysa asıl korkmanız gereken Allah'tır, eğer gerçekten inanıyorsanız!

14. Evet, onlarla savaşın ki, böylelikle Allah, sizin ellerinizle onları cezalandırıp perişan

etsin; onlara karşı size zafer ihsan etsin ve vaktiyle onlar tarafından işkenceye uğramış olan mümin bir topluluğun yüreklerine su serpsin,

15. Ve zâlimlere gereken cezayı vererek, o müminlerin **kalplerinde ki haklı öfkeyi,** kan dâvâlarına, intikam saldırılarına meydan vermeyecek biçimde **silip atsın!**

Gerçi mümine yaraşan, kin ve nefretten olabildiğince uzak durmaktır. Unutmayın ki, bugün azılı birer kâfir olarak sizinle savaşıyorlar, yarın iman edip din kardeşiniz olabilirler. Zira **Allah, dilediğine tövbeyi nasip eder.** Öyle ya, **Allah,** her şeyi **bilendir;** asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.**

Ve o sonsuz hikmet sahibi olan Allah, zulüm ve haksızlığı ortadan kaldırmak için var gücünüzle mücâdele etmenizi size emrediyor! Bu uğurda nice sıkıntılara uğrayacak, pek çetin sınavlardan

geçeceksiniz! Ya ne sanıyordunuz;

16. Yoksa siz, hep öyle nîmetler içinde yaşayarak cenneti kazanabileceğinizi mi umuyordunuz? **Allah, sizin içinizden,** canını dişine takarak uğrund a **mücadele eden ve kendilerine Allah'tan, Elç isinden ve inananlardan başkasını dost** ve yardımcı edinmeyen fedâkâr müminler i ikiyüzlülerden ayır ı p **ortaya çıkarmadan,** kendi hâlinize bırakılacağınızı mı sandınız? Hiç kuşkusuz **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

17. İlâhî hükümleri reddederek ya da Allah'tan başka varlıklara taparak yahut birtakım varlıkları, mutlak itaat makamına yücelterek Allah'a ortak koşan kimselerin, imansız olduklarına bizzat kendileri şahit iken, Allah'ın mescitlerini imar etmeye ve oraların bakım ve gözetim hizmetlerini yürütmeye hak ve yetkileri yoktur! İman ve samimiyetten yoksun bu tür iyilikler, onlara ne sevap kazandırır, ne de günahlarını azalt ı r. **Onların** hayır nâmına

yaptıkları her şey boşa gitmiştir ve onlar, sonsuza dek ateşte kalacaklardır!

18. Allah'ın mescitlerini ziyaret etme ve oraların bakım ve gözetim hizmetlerini yürütme işini, ancak Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan Müslümanlar yapabilirler. İşte onların, doğru yola ulaşan kimselerden oldukları umulabilir.

19. Yoksa siz, ey müşrikler, öteden beri yapageldiğiniz, Kâbe'de hacılara su dağıtma ve Mescid-i Haram'ın bakım ve gözetimini üstlenme gibi hizmetleri, Allah'a ve âhiret gününe inanan ve Allah yolunda mallarını canlarını fedâ ederek cihâd edenlerin yaptığı işlerle bir mi tutuyorsunuz? Olacak şey mi bu? Bu iki grup, Allah katında elbette eşit olamazlar! Allah, sırf atalarından kendilerine miras kaldı diye, kutsal mekânların sahipleri ve hizmetkârları olduklarını iddia eden ve yalnızca

biçim ve kalıplara indirgenmiş yüzeysel tören ve ibâdetleri yerine getirmekle doğru yolda olacaklarını zanneden böyle **zâlim insanları**, samîmî olarak Allah'a yönelmedikleri sürece, **doğru yola iletmeyecektir!**

20. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan**, sonra zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden**, ardından da, üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd edenler var ya; işte Allah katında en üstün dereceyi kazananlar onlardır ve kurtuluşa ermesi ümit edilenler değil, kesin olarak kurtuluşa erecek olanlar da, yine onlardır! Şöyle ki:**

21. **Rab'leri onlara rahmetini, hoşnutluğunu ve içinde kendileri için ölümsüz nîmetler bulunan cennet bahçelerini müjdeliyor.**

22. **Hem de, sonsuza dek içinde kalmak üzere... Şüphesiz en büyük mükâfât, Allah**

katında olandır. Dünya nîmetlerinin hiçbirini uğruna can vermeye değmez, âhiret nîmetlerini elde etmek için ise, can vermek bile azdır.

Bunun içindir ki:

23. Ey iman edenler! Eğer kâfirliği imandan üstün görüp inkârı tercih ediyor ve İslâm'a karşı aktif bir mücâdelenin içinde yer alıyorsanız, babalarınızı ve kardeşlerinizi bile hakkınızda karar verme yetkisine sahip bir yönetici, koruyucu ve dost edinmeyin! İçinizden her kim onları bu şekilde dost edinirse, hem kendisine, hem de İslâm toplumuna karşı büyük bir **suç işlemiş olur.**

24. Ey Müslüman! De ki: “Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, bağlı olduğunuz sosyal çevre veya içerisinde yetiştiğiniz vatanınız, devletiniz, milletiniz veya aşiretiniz, kazanmış olduğunuz mallar, kesintiye uğramasından korktuğunuz ticâret ve hoşunuza giden evler; evet, bütün bunlar,

eğer size Allah'tan, Elçisinden ve O'nun yolunda mücadele etmekten daha sevimli ise, o zaman, Allah hakkınızdaki toplumsal çöküş emrini gönderinceye kadar bekleyin; çünkü Allah, bilerek ve isteyerek yoldan çıkan bir toplumu, asla doğru yola ve başarıya iletmez!"

Fakat Allah yolunda mücadele ederseniz, dünyada da, âhirette de kazanan siz olacaksınız:

25. Gerçekten de Allah, sayı ve silah bakımından kendinizden çok daha üstün ordularla çarpıştığınız birçok yerde olduğu gibi, düşmandan güçlü olduğunuz Huneyn savaşında da size yardım etmişti: Hani sayıca ve silahça çokluğunuz, Allah'ın yardımı olmaksızın zaferin kazanılamayacağı gerçeğini unutturarak sizi yersiz bir gurura sürüklemiş, fakat bu gurur, sizi düşman karşısında bozguna uğramaktan kurtaramamıştı; öyle ki, bütün genişliğine rağmen dünya başınıza dar gelmiş ve sonunda dağılarak arkanızı dönüp kaçmaya

başlamıştınız.

26. Derken Allah, Elçisinin ve samîmî müminlerin kalbine kendi katından bir iç huzuru, bir güven duygusu bahşetmiş ve sizin görmediğiniz meleklerden oluşan mânevî ordular göndererek inkârcıları helâk edip cezalandırmıştı. İşte, kâfirl e r i n cezası budur!

Ama bu cezadan kurtulmak için, tövbe kapısı her zaman ve herkes için açıktır:

27. Allah, bütün bunlardan sonra bile, içtenlikle tövbe edip hak dine yönelmek isteyenlerin tövbesini kabul eder. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

İnkârcılıkta diretenlere gelince:

28. Ey iman edenler! Allah'ın varlığına inansalar bile, gerek putlara taparak, gerekse kutsal ilan edilen birtakım “yüce şahsiyetlerin” hüküm ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek Allah'a

ortak koşan o **müşrikler**, inanç ve ahlâk bakımından **ancak birer pisliktirler**; o hâlde, **bu yıl** yaptıkları haclarından **sonra**, hicretin dokuzuncu yılından itibaren, **artık Mescid-i Haram'a**, yani Kâbe'nin çevresindeki kutsal bölgeye —hac ve umre amacıyla bile olsa— **yaklaşmasınlar!**

Eğer hacdan alıkonulan müşriklerin öfkeye kapılıp kervanlarınıza saldırması veya her hangi bir ned en l e **geçim sıkıntısına düşmekten korkuyorsanız**, şunu iyi bilin ki, **Allah dilerse, kendi katından bahşedeceğı nîmet ve lütuflarla sizi zengin kılacaktır.** Öyle ya, **Allah**, her şeyi **bilendir**; asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir.**

Yahudi ve Hristiyan gibi Allah'a ve ahiret gününe inandığını iddia eden, ancak Son Elçi'ye imandan yüz çeviren ve müminlerle birlikte yaşamak istemeyen (8. *Enfâl*: 61) kimselere gelince:

29. Kendilerine Tevrat, Zebur, İncil gibi kutsal Kitap verilen Hristiyan ve Yahud ilerden, Allah'a ve âhiret gününe gereğince inanmayan, Allah'ın ve son Elçisinin haram kıldığını haram kabul etmeyen ve Kur'an'da özellikleri belirtilen Hak Dini din olarak benimsemeyen kimselerle, alçalmış ve gururları kırılmış bir hâlde, size kendi elleriyle vergi verinceye dek Allah yolunda savaşın!

Onlar, Peygamberlerin emânet ettiği hak dini o kadar değiştirip tanınmaz hâle getirdiler ki:

30. Yahudiler Üzeyr Peygamberi gereğinden fazla yücelterek, "Üzeyr Allah'ın oğludur!" dediler; Hristiyanlar da İsa Peygamberi ilâhlaştırarak, "Mesih, Allah'ın oğludur!" dediler. Bu iddialar, kendilerinden önceki putperest inkârcıları taklit ederek, ağızlarında geveledikleri gerçek dışı sözlerdir. Allah kahretsin onları, nasıl da göz göre göre hakîkatten yüz çevirip dönüyorlar!

O kadar ki:

31. Yahudiler, aşırı bir saygıyla bağı anıp yücelttikleri din adamları olan **hahamlarını ve** Hristiyanlar, aynı şekilde kendi **rahiplerini,** verdikleri her hükmü —Allah'ın kitabına uyup uymadığını araştırmadan— doğru kabul ederek, onları **Allah'tan ayrı birer Rab konumuna getirdiler,** zaten **Meryem oğlu İsa Mesih'i de** Allah'ın oğlu ilan ederek açıkça ilâh edinmişlerdi. **Oysa onlara** Kutsal kitapta, **kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan tek bir Tanrıya kulluk etmeleri emredilmişti.** Fakat onlar, “eşi ve ortağı olan, kulları arasında seçilmiş bir topluma ayrıcalıklı davranan ve düşünceyi yasaklayan” bir tanrı inancı oluşturdular.

Hayır! Gerçekte Allah, **onların** tasavvur ettiği noksan sıfatlardan münezzehtir, ilâhlık mertebesine yücelterek Allah'a **ortak koştuqları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

32. İnkârcılar, **ağızlarıyla** uydurdıkları yalan, iftira ve propagandalarla zihinleri bulandırıp **Allah'ın nurunu söndürmek** ve böylece lâf kalabalığına getirip hakîkati karanlıkta boğmak **istiyorlar. Oysa Allah**, tertemiz gönülleri iman ve hakikat nurlarıyla aydınlatmak ve tüm Peygamberlerin getirdikleri İslâm **nurunu** bütün cihana yayarak dinini **tamamlamak istiyor, kâfirlerin hoşuna gitmese de!**

33. Allah, **Elçisini** doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidâyet v e** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün batıl dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın; bu, Allah'tan başka varlıkların hükmüne boyun eğen müşriklerin hoşuna gitmese bile!** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alanında hükümlerin diye göndermiştir.

Peki bu hahamlar ve rahipler, Allah'ın nurunu niçin söndürmek isterler?

34. Ey iman edenler! Doğrusu, hahamlardan ve rahiplerden birçoğu, insanların mallarını haksız yollarla yemeyi ve bu din sömürüsünün devam edebilmesi için, gerçek dini araştırıp öğrenmek isteyen insanları Allah'ın yolundan alıkoymayı alışkanlık edinmişlerdir. O hâlde, gerek bu gibi din adamları, gerek başkaları olsun; altını ve gümüşü biriktirip yığan ve onlardan gerektiği kadarını Allah yolunda harcamayanlar var ya, işte onlara can yakıcı bir azâbı müjdele!

Öyle bir azap ki;

35. Mahşer Günü, bu biriktirdikleri altın ve gümüşler cehennem ateşinde kızdırılacak ve bu zâlimlerin alınları, böğürleri ve sırtları onlarla dağlanacaktır! Ve onlara denilecek ki: “M a d e m kendiniz için bunları biriktirmiştiniz; o hâlde tadın bakalım,

biriktirdiğiniz hazineleri!”

Ay takvimine göre, hac ibâdeti her yıl bir öncekinden 10 gün geriye sarkarak farklı mevsimlere denk gelir. Fakat mü şrikler, bunu her yıl aynı mevsime denk getirmek amacıyla arada bir, seneye bir ay ilave edip 13 aya çıkararak takvim üzerinde gelişigüzel oynamayı âdet hâline getirmişlerdi. İşte Allah, ilâhî hükümleri oyuncak hâline getiren bu tür keyfî uygulamaları yasaklamak ve en doğal, en kullanışlı takvim ölçüsünü ortaya koymak üzere buyuruyor ki:

36. Allah katında ayların sayısı, —gökleri ve yeri yarattığı ilk günden beri koyduğu yasalar uyarınca— on ikidir. Allah, evreni yaratırken gök cisimlerini öyle mükemmel bir sisteme göre ayarladı ki, hilâlin doğup batması arasında geçen süre bir ay oldu; böyle 12 aydan da, yaklaşık 355 günlük bir yıl meydana geldi. Bu aylar, sırasıyla şunlardır: 1. Muharrem, 2. Safer, 3. Rebiülevvel, 4. Rebiülahir, 5. Cemaziyelevvel, 6. Cemaziyelahir, 7. Recep, 8. Şaban, 9. Ramazan, 10.

Şevval, 11. Zilkade, 12. Zilhicce. **Bunlardan dördü**, bizzat Allah tarafından belirlenen ve İbrahim Peygamberden bu yana uygulanan yasaya göre, kutsal, **haram aylardır**. Buna göre, Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında savaşmak büyük günahtır. **İşte en sağlam ve şaşmaz ölçü, budur. O hâlde, o aylarda** birtakım keyfi değişiklikler yapmak veya herkesçe kutsal kabul edilen bir yer ve zamanda savaşı başlatmak sûretiyle **kendinize zulmetmeyin!** Bununla beraber, size yapılan saldırıyı da karşı ılıksız bırakmayın; **müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı** —onların ihlal ettiği kutsal aylarda bile olsa— **öyle topyekün savaşın ve bilin ki, Allah,** yeryüzünde adâleti egemen kılmak için kendi yolunda cihâd eden, fakat bunu yaparken de adâlet ve dürüstlükten asla ayrılmayan, düşmanına bile haksızlık etmekten **sakınan kimselerle beraberdir.**

Bazı müşrikler, yasak aylarda savaşmak istediklerinde —Allah'ı âdetâ kandırmak

istercesine— yasak ayı, daha sonraki aylardan biriyle değiştirerek öne veya ileriye alıyor, böylece kutsal ayda savaşma günahını güya işlememiş oluyorlardı. Allah, böyle şeytanca hilekârlıklarla haramı helâl yapmanın ne büyük bir isyankârlık olduğunu beyân ederek buyuruyor ki:

37. Kutsal ve haram olan ayları öne almak veya ertelemek, şeklinde zamanı değiştirmeye çalışmak **inkârcılığın en çirkinidir!** Zaten doğru yolu şaşırmış olan **kâfirler**, bu **yüzden** daha derin bir **sapıklığa düşüyorlar.** şöyle ki; **Allah'ın kutsal kıldığı ayların sayısına görünüşte uymuş olmak için,** savaşmanın yasaklandığı aylardan herhangi birini, işlerine geldiği şekilde **bir yıl helâl, bir yıl haram sayıyor, böylelikle de Allah'ın haram kıldığını** birtakım hileli yollarla güya **helâl yapıyorlar.** Müşriklerin **bu kötü davranışları, kendilerine şeytan tarafından güzel ve çekici gösterilmiştir.** Doğrusu **Allah,** hakîkati bile bile **inkâr eden bir toplumu, asla doğru yola iletmez.**

Hicretin dokuzuncu yılında, Bizans İmparatorunun Müslümanlara karşı büyük bir saldırı plânladığını haber alan Allah'ın Elçisi, genel bir seferberlik ilan ederek derhâl hazırlıklara başlanmasını emretti. Hedef, dönemin en büyük askerî güçlerinden biri olan Bizans ordusuydu. Bu yüzden, eli silah tutan herkesin orduya katılması gerekiyordu. Bütün olumsuz şartlara rağmen, ordu toplanıp yola çıktı. İslâm ordusu, Medîne ile Sûriye arasında bulunan Tebük'e kadar gelmişti ki, Bizanslıların savaştan vazgeçtiği haberini aldılar. Yine de yirmi gün boyunca orada beklediler. Bu zaman zarfında, bölgedeki kabîlelerle antlaşmalar yapıldı ve bölge, büyük ölçüde İslâm devletinin egemenliği altına alındı. Böylece Müslümanlar, Arabistan'da en büyük egemen güç olduklarını herkese kabul ettirmişlerdi.

Sûrenin bundan sonraki kısmı, bütünüyle Tebük seferi ile ilgili konuları ele alacaktır. Şimdi, sefer öncesine yeniden dönelim ve Medîne'de olup bitenlere bir göz atalım:

Allah'ın elçisi genel seferberlik emrini vermiş, Müslümanlar bu çetin yolculuk öncesinde yoğun bir hazırlığa girişmişlerdi. Fakat gidilecek yol bir hayli uzak, mevsim ise gölgelerin arandığı, meyvelerin yetiştiği yaz mevsimiydi. Hasadı bekleyen ürünler bırakılacak ve düşmanla karşılaşmak üzere, çöllerin kavurucu sıcağında uzun ve meşakkatli bir yolculuğa çıkılacaktı. Oysa son yıllarda yaşanan kuraklık yüzünden, halk zaten sıkıntılı günler geçirmekteydi. Bu yüzden münâfıklar sefere çıkmamak için köşe bucak saklanıyor, hattâ bazı Müslümanlar da işi ağırdan alıyorlardı. Bunun üzerine, gerek o günkü, gerekse kıyâmete kadar gelecek bütün Müslümanları şiddetli bir şekilde uyaran ve her türlü tereddüdü, yılgınlığı yüreklerden söküp atan şu ayetler nazil oldu:

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki, “Allah yolunda seferber olup savaşa çıkın!” denilince yerinize çakılıp kaldınız! Yoksa âhiretin sonsuz mutluluk ve nîmetleri yerine, dünya hayatının şu basit ve gelip geçici

ıkarlarını mı tercih ettiniz? Fakat Şunu iyi bilin ki, **dünya hayatının güzelli kleri, âhirete nazaran gerçekten yok denecek kadar değersiz ve azdır.**

39. Eğer gerektiğinde **savaşa ıkmazsanız**, Allah **sizi** dünyada zâlimlerin boyunduruğu altında ezilmeye mahkûm edecek, âhirette de cehenneme atarak **can yakıcı bir azap ile cezalandıracaktır ve sizin yerinize**, bu dâvâyı omuzlayacak **başka bir topluluk getirecektir ve siz** buna asla engel olamazsınız. Kaldı ki, Allah'ın size kendi yolunda hizmet etme fırsatını bahşetmesi, tamamen O'nun lütuf ve merhametinden kaynaklanmaktadır. Yoksa, siz Allah yolunda cihâdı terk etmekle O'nun dâvâsına **hiçbir şekilde zarar veremezsiniz.** Hiç kuşkusuz **Allah, her Őeye kâdirdir.**

40. Eğer siz Peygambere verdiğiniz sözleri unuttur ve zulme karşı başlattığı mücâdelede **ona yardımcı olmaktan kaçınırsanız**, Rabb'i onu yarımsız ve yalnız bırakır mı sanıyorsunuz?

Nitekim **Allah**, çok daha zor anlarında; **kâfirler onu** öz yurdundan **çıkmağa zorladıklarında**, can dostu Ebu Bekir ile birlikte topu topu **iki kişinin ikincisi iken ona yardım etmişti**. O zamanlar ne devleti vardı, ne de orduları. **Hani onlar**, kendilerini öldürmek için peşlerinden gelen Mekkeli kâfirlerin elinden kurtulmak amacıyla, Sevr dağının tepesindeki bir **mağarada** gizlenmişlerdi. Fakat askerler, izlerini sürerek mağaranın ta önüne kadar gelmişlerdi. Oracıkta öldürölmelerini engelleyecek —görünürde— hiçbir sebep kalmamıştı. O kadar ki, nefes alsalar duyulacak bir hâld e **iken Peygamber**, bu dâvânın artık sona ereceğı endişesiyle yüreğı kan ağlayan sevgili arkadaşına **“Üzölme dostum!” diyordu**, **“Allah bizimle beraberdir!” Bunun üzerine Allah, ona** ve bu vefakâr arkadaşına, **kendi katında n olağanüstü bir huzur ve güven duygusu bahşetti ve onu, sizin göremediğiniz** meleklerden oluşan mânevî **ordularla destekledi** ve her ikisini de kurtarıp sağ salim Medîne’ye ulaştırdı. Ardından da, müminlere büyük zaferler kazandırdı. Böylece,

hakîkati **inkâr edenlerin** bâtil inanç ve iddialarını çürüterek **dinlerini alçalttı**; çünkü **tek yüce din, Allah'ın dinidir!** Öyle ya, **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** İşte Allah, böylesine çaresiz anlarında bile, Elçisini yalnızlığa terk etmedi, şimdi de terk etmeyecek!

O hâlde, ey inananlar! Allah yolunda fedâkârlık göstermek gerektiğinde, hangi durum ve şartlarda olursanız olun; zengin de olsanız fakir de, güçlü de olsanız zayıf da, hoşunuza gitse de gitmese de, silah ve teçhizatınız az da olsa çok da olsa, kısacası:

41. Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın; zulüm ve kötülüklerin kökünü kazıyıp yeryüzünde adâlet ve huzuru egemen kılmak için, **Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla cihâda koşun! Eğer bilerseniz, sizin için en hayırlısı budur.**

İşte bu cihâd emri, münâfıkların yüzündeki perdeyi düşürdü; dünyalık bir çıkar göremedikleri bu mücâdeleden, —s u d a n bahaneler ileri

sürerek— geri durdular.

42. Ama eğer kolayca elde edilebilecek bir kazanç ya da zahmetsiz bir yolculuk umudu olsaydı, bu münâfıklar kesinlikle arkandan gelirlerdi; ne var ki, bu uzun ve zorlu yürüyüşü gözlerine kestiremediler. Fakat göreceksiniz; Allah'ın yardımı sayesinde, bu seferden zaferle döneceksiniz. İşte o zaman bu münâfıklar, size bin bir bahaneler uyduracak ve “Eğer imkânımız olsaydı, elbette sizinle birlikte bu sefere çıkardık!” diye Allah adına yeminler edecekler. Yazık, boşu boşuna kendilerini felâkete sürüklüyorlar! Allah, onların gerçekte yalan söylediklerini çok iyi bilmektedir.

Ey Peygamber! İnsanlara karşı gösterdiğin nezâket ve merhamet, gerektiğinde sert ve kararlı tavır takınmana engel olmamalıydı:

43. Allah seni affetsin; Tebük seferine katılmamak için senden izin isteyenlerden kimin

doğru, kimin yalan söylediğini iyice araştırıp ortaya çıkarmadan, savaşa katılmamaları konusunda onlara niçin öyle kolayca izin verdin? Öne sürdükleri mâzeretleri iyice araştırarak, yalnızca geçerli mâzereti olanlara izin vermen gerekmez miydi? Gerçi münafıklar, kendilerine izin vermeseydin bile savaşa gelmeyeceklerdi; ama o zaman, senin izninin arkasına sığınamayacaklardı ve Müslümanları kandırmak için kullandıkları maskeleri tamamen düşmüş olacaktı.

44. Zaten Allah’a ve âhîret gününe gerçek anlamda **iman edenler, mallarıyla canlarıyla cihâda katılmaları söz konusu olduğunda,** —geçerli bir mâzeretleri olmadığı sürece— **senden izin istemezler.** Çünkü şu hakîkati asla unutmazlar: **Allah,** uğrunda her şeylerini fedâ etmeye hazır olan ve bu yolda mücâdeleyi terk etmekten titizlikle **sakınan kimseleri çok iyi bilir.**

45. Senden ancak, Allah’a ve âhîret

gününe inanmayan, kal pleri şüphe bataklığına saplandığı için kararsızlık içerisinde bocalayıp duran o münâfıklar izin isterler. Zaten onların, hiçbir zaman cihâda katılmak gibi bir niyetleri olmamıştı:

46. E ğ e r gerçekten sefere çıkmak isteselerdi, ta başından beri tembel tembel oturacakları yerde, **bunun için bir hazırlık yaparlardı**. Zira pek çoklarının buna fazlasıyla gücü yeterdi. **Fakat Allah, tutum ve davranışlarını beğenmediği için onları cihâda çıkmaktan alıkoydu, böylece onlara Peygamberin ağzıyla, “Evlerinde oturan kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insanlarla beraber siz de oturun bakalım!” denildi.** Demek ki Allah, onların İslâm ordusuna katılmasını istememişti.

47. Çünkü onlar, sizinle birlikte savaşa çıkmış olsalardı, aranızda bozgunculuk çıkarmaktan başka bir işe yaramayacaklardı. Hele içinizde onlara kulak veren ve sözlerine değer veren zayıf imanlı

kimseler de varken, her fırsatta **fitne** çıkarıp sizi birbirinize düşürmek **amacıyla** sürekli **aranıza sokulacaklardı**. Evet, bunların hepsi olacaktı. Zira **Allah, zâlimleri** ve onların çirkin oyunlarını **gâyet iyi bilmektedir**. Nitekim:

48. Onlar, daha önce de böyle fitne ve kargaşa çıkarmaya çalışmışlar, sen Medîne'ye geldiğin günden beri, her fırsatta **sana karşı nice komplolar** kurmaya, gerçekleri tersyüz ederek **entrikalar çevirmeye kalkışmışlardı da**, sonunda **hakikat ortaya çıkmış ve onlar istemeseler de, Allah'ın emri üstün gelmişti**.

49. İçlerinden öyleleri de vardı ki, “Herkes bilir ki, ben kadınlara düşkün bir insanım. Bizans kadınlarından birine vurulup kendimi kaybetmekten korkuyorum. O hâlde, lütfen evimde kalmam için **bana izin ver de, beni fitneye düşürme!**” diyecek kadar küstahlıkta ileri gidiyordu. **Aslında o nlar**, asıl bu sözleri söylemekle **fitnenin tam ortasına** tepe taklak **düşmüş oluyorlardı**. Fakat şunu iyi bilin;

elbette cehennem, bu davranışlarından dolayı inkârcıları çepeçevre kuşatacaktır! O ikiyüzlü kâfirler ki:

50. Sana bir zafer, ganîmet v eya başarı gibi bir iyilik ulaşacak olsa, bu durum, iflah olmaz kıskançlıkları yüzünden onları üzer; eğer başına bir kötülük gelse, içlerinden, “İyi ki bunlarla savaşa katılmayıp baştan tedbirimizi almışız!” diyerek sizi sıkıntılarla baş başa bırakıp keyif içerisinde dönüp giderler.

51. Ey şanlı Elçi! Bu münâfıklara de ki: “Bizim başımıza, Allah’ın bizim için yazdığından başka hiçbir şey gelmeyecektir. O’nun uygun görüp yazdıklarının ise, başımız gözümüz üzerinde yeri var! Zira bizim gerçek dostumuz, sahibimiz v e efendimiz yalnızca O’dur. O hâlde inananlar, ya lınızca Allah’a dayanıp güvensinler.”

52. Yine onlara de ki: “Bizim başımıza gelmesini umutla beklediğiniz, biri zafer

kazanmak, diğeri de şehâdet şerbetini içmek olan **iki iyilikten biri değil mi?** İster Allah yolunda şehit olalım, ister zafer kazanalım, her iki hâlde de kazanan biz olmayacak mıyız? Madem bizim felakete uğramamızı bekliyorsunuz, **biz de Allah'ın ya doğrudan doğruya kendi katından veya bizim elimizle sizi cezalandırmasını bekliyoruz. O hâlde, bekleyin bakalım neler olacakmış, biz de sizinle beraber bekliyoruz!"**

53. Allah yolunda cihâda katılanlara yardım ettiklerini söyleyerek sizi minnet altında bırakmaya çalışan o münafıklara **de ki:** "İnsanlara gösteriş amacıyla harcadığınız malları **ister gönüllü olarak harcamış olun, ister gönülsüzce; yoldan çıkan bir toplum olduğunuz için, hiç biri sizden kabul edilmeyecektir."**

54. Onların bu harcamalarının kabul edilmesini engelleyen tek sebep, Allah'ı ve Elçisini reddederek **inkâr etmiş olmalarıdır.** Bu inançsızlık sebebiyledir ki, cemaatle **namaza, ancak üşene üşene geliyor, o harcadıkları**

malları da aslında **ancak gönülsüzce harcıyorlar**. O hâlde, ey hak yolunun yolcusu!

55. Onların o göz alıcı malları, ekonomik yapıları güçlü kuvvetli adamları **ve çocukları**, sosyal imkanları **sakin seni imrendirmesin! Allah, bütün bu baştan çıkarıcı nîmet ve imkânlarla, onları bu dünya hayatında ancak cezalandırmak istemekte ve kâfir olarak canlarının çıkmasını murat etmektedir.**

56. Bir de kalkmış, sizden yana olduklarına dâir Allah'a yemin edip duruyorlar. Oysa onlar sizden değiller, fakat son derece korkak oldukları için size karşı şirin gözükmeye çalışan kimselerdir. O kadar ki:

57. Eğer sığınabilecekleri güvenli bir yer, yâhut barınabilecekleri bir mağara, hattâ başlarını sokabilecekleri bir delik bulsalar, oraya koşarak giderlerdi.

58. Onlar arasında, zekât gelirlerinin paylaşımı konusunda —devlet malını kendilerine

peşkeş çekmediğin için— birilerinin kayrıldığını öne sürerek **seni** iğneleyici sözlerle **ayıplayanlar da var**. Acaba amaçları gerçekten adâleti sağlamak mı? Hayır! Çünkü **kendilerine bu mallardan** yüklü bir pay **verilse**, dağıtımdan son derece **memnun kalırlar**, **fakat** zaten zengin oldukları için **bu mallardan kendilerine** bir pay **verilmeyecek olsa**, **hemen kızarlar**. Hâlbuki:

59. Eğer onlar, Allah'ın ve dolayısıyla, O'nun talimatları doğrultusunda **Elçisinin kendilerine verdiği** savaş ganîmetlerine **razı olsalardı** ve **“Allah bize yeter; biz bu yolda yürüdüğümüz sürece, Allah bize sonsuz lütuf ve keremiyle daha nice nîmetler bahşedecektir, Elçisi de Allah'ın kendisine verdiği nîmetleri en âdil biçimde aramızda dağıtacaktır. Doğrusu biz, yalnızca Allah'a gönül bağlamışız!”** deselerdi o zaman hem dünyayı, hem de âhireti kazanmış olacaktı.

60. Zekât malları ancak;

Temel ihtiyaçlarını gideremeyen **yoksulların**,

hiç çalışamayacak durumdaki hasta, yatalak, yaşlı, özürlü ve benzeri **düşkünlerin**,

Zekât toplamak ve dağıtmakla **görevli memurların**,

İslâm'a yeni giren veya girmesi umulan kişilerin, y a n i **gönülleri** İslâm'a ve Müslümanlara ısıdırılması **gereken kimselerin**,

Başkalarının boyunduruğu altında ezilen işçi, hizmetçi, esir ve **kölelerin**, meşrû yöntem ve amaçlarla **borçlanmış** olup da, elinde olmayan sebeplerle sıkıntıya düştüğü için, acil paraya ihtiyacı **olanların**,

Allah yolunda çarpışan mücahitlerin, İslâm'ı anlamak, öğrenmek, öğretmek, duyurmak için yola çıkmış ama ihtiyaç içinde olanların,

Ve evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselerin hakkıdır**.

Bu düzenleme, bizzat **Allah** tarafından konulan ve hepinizin uyması gereken **bir yasadır**. **All a h**, her şeyi **bilendir**; sonsuz ilim ve hikmetiyle en mükemmel kanunları koyan bir **hakîmdir**.

Ö hâlde, gücünüz yettiğince bu yasaları uygulamalı, birtakım çıkar hesaplarıyla buna engel olmaya çalışan ikiyüzlüleri iyi tanimalısınız:

61. Onlardan bazıları da, insanların kabahatlerini yüzlerine vurmayacak derecede nezâket ve incelik sahibi olan Peygamberin, oengin şefkat ve hoşgörüsüyle, huzuruna çıkan herkesi, zengin-fakir; soylu-köle demeden ciddiye tle dinlemesini —ki âdil yöneticinin yapması gereken de budur— dillerine doluyor ve “**Ö**, her söyleneni dinleyen ve her duyduğuna inanan saf bir kulaktır!” diyerek **Peygamberi incitiyorlar. De ki:** “Evet, o bir kulaktır fakat **sizin** iyiliğiniz için çırpınan, hep doğruları, güzellikleri duymaya ve duyurmaya çalışan **hayırlı bir kulak!** Bu yüzden **o, Allah’a iman eder,**

dolayısıyla, O'nun adıyla edilen yeminlere itibar eder. Herkesi dinler fakat yalnızca iyi niyetli ve dürüst müminlerin sözlerine inanır ve o, **içinizden iman edenler için bir rahmet kaynağıdır."**

Allah'ın Elçisini böyle hakaret ve alay dolu sözlerle incitenler var ya, işte onlar için can yakıcı bir azap var!

62. Yine bu münâfıklar, sizi hoşnut etmek için Allah'a and içip duruyorlar. Oysa asıl hoşnut etmeleri gereken, Allah ve —O'nun dininin tebliğcisi ve temsilcisi olması hasebiyle— **Elçisidir, tabii eğer gerçekten inanıyorlarsa!**

63. Hem bilmiyorlar mı ki, her kim Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, sonsuza dek cehennem ateşine mahkûm edilecektir? **En büyük alçalma işte budur.**

64. Münâfıklar kendileri hakkında, kalplerindeki gizli inkârı, inananlara duydukları nefret ve kinlerini **ortaya çıkaracak bir**

sûrenin gönderilmesinden korkuyorlar. Çünkü Peygambere inanmasalar bile, daha önceki tecrübelerinden, onun bunları “farklı bir şekilde” haber aldığını çok iyi biliyorlar. Fakat yine de, inananlarla gizli gizli alay etmeden de duramıyorlar. **De ki: “Siz alay edin bakalım! Allah, o korktuğunuz şeyleri elbette ortaya çıkaracaktır!”**

65. Eğer onlara, niçin alay ettiklerini soracak olsan, “Biz sadece lâfa dalmış, şakalaşıyorduk!” derler. De ki: “Şakalaşacak başka bir konu bulamadınız mı? Demek Allah ile, O’nun ayetleriyle ve Elçisiyle alay ediyordunuz, öyle mi?”

66. O hâlde, ey münâfıklar! Boşuna mâzeretler sıralayıp özür dilemeye kalkmayın; çünkü siz, iman ettikten sonra, bile bile yeniden kâfir oldunuz! İçinizden bilinçsizce bu konuşmalara katılan veya hatâsını anlayıp hemen tövbe eden bir grubu bağışlasak bile, ısrarla suç işlemeye devam ettikleri için, diğerlerini kesinlikle

cezalandıracağız.

Bu münâfıkları daha iyi tanıyabilmeniz için, onları iyice deşifre ediyoruz:

67. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek de olsa, kadın da olsa bütün ikiyüzlüler, birbirlerinin** dostları, yardımcıları ve koruyucularıdır. Çünkü kişiliklerini oluşturan kaynak, aynıdır. Karakterleri, huyları, ruh yapıları birbirlerine çok benzer. Hele şu dört temel vasıf, onların en belirgin özelliklerindendir: **Kötülükleri emrederler, iyilikleri yasaklarlar ve —gösteriş yapma durumu hariç— olabildiğince cimridirler.** Hayatlarında Kur'an'a yer vermeyerek **Allah'ı unuttular**, bu yüzden **Allah da** rahmetinden uzaklaştırarak **onları unuttu! Gerçekten de bu ikiyüzlüler,** kötülük ve ahlâksızlığı hayat tarzı edinmiş **fâsıkların ta kendileridir.** Fakat hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır:

68. Allah, hem ikiyüzlü erkek ve kadınları,

hem de diğer bütün kâfirleri, sonsuza dek içerisinde kalacakları cehennem ateşine atacağına söz vermiştir! Onlara ceza olarak bu yeter: Allah, onları rahmetinden kovarak lânetlemiştir! Dolayısıyla onlara, cehennemde sürekli bir azap vardır!

69. Ey münâfıklar! Şu hâlinizle, tıpkı sizden önceki ikiyüzlüler gibisiniz ve sonunuz da onlardan farklı olmayacaktır. Üstelik onlar, sizden daha güçlü, daha zengin ve daha kalabalıktılar. Bu nîmetleri bahşeden Allah'a kulluk edecekleri yerde, dünya malından paylarına düşenle keyif sürmeyi tercih ettiler. İşte, sizden öncekiler nasıl paylarına düşen nîmetlerle zevk ü sefa sürdülerse, siz de onların hâlinde hiç ibret almadan, payınıza düşenlerle gününüzü gün ediyor, onların Allah'ı unutup kötülüklere daldıkları gibi, siz de dalıp gidiyorsunuz.

İşte, dünyaya ve âhirete yönelik tüm yaptıkları boşa gidenler bunlardır ve her

şeylerini kaybedip **ziyana uğraya nlar da, yine bunlardır.**

70. Onlara, kendilerinden önceki toplumlarla ilgili ibret verici bilgiler ulaşmadı mı? Örneğin, tufana yakalanıp sulara gömülen **Nûh** kavminin, biri korkunç bir kasırga, diğeri sarsıntıyla yok edil e n **Âd ve Semûd kavimlerinin**, ya da **İbrahim**'i ateşe atmak isteyen Nemrut ve **halkının**, yâhut müthiş bir zelzeleyle haritadan silinen **Medyen ahâlîsinin ve tepe taklak edilmiş** Lut kavminin yaşadığı Sodom ve Gomore adlı **şehirler in** başlarına gelenleri duymadılar mı? Bunların hepsi de, hakîkati pekâlâ biliyorlardı. Çünkü **Peygamberleri onlara apaçık mûcizeler getirmiş** ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde dâvâlarını ispat etmişlerdi. Fakat onlar, bütün bunlara rağmen inkârda diretmişlerdi. Demek ki, **Allah onlara asla zulmetmiş değildi, ne var ki onlar, bizzat kendilerine zulmediyorlardı.**

İşte bu zâlimlere karşı, inananların birlik ve

beraberlik içerisinde mücâdele etmeleri gerekir:

71. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek de olsa, kadın da olsa bütün inananlar, birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları ve **velisidirler**. Münâfıkların tam tersine, **onlar iyilikleri emreder, köt ülükleri engellemeye çalışırlar; namazlarını kılar, zekâtlarını verirler; Allah'a ve Elçisine her konuda içtenlikle itaat ederler. Allah'ın rahmetiyle kuşatacağı kimseler, işte bunlardır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Dolayısıyla, hiçbir iyilik mükâfatsız bırakılmayacaktır:

72. Allah, iman eden erkeklere ve iman eden kadınlara, ağaçlarının altından ırmaklar çağlayan ve içinde sonsuza dek yaşayacakları cennet bahçeleri ve sınırsız mutluluk ve huzur kaynağı olan **Adn bahçelerinde göz kamaştıran köşkler vaad etmiştir.** Fakat bütün bunların ötesinde, öyle muhteşem bir nîmet var ki: **Allah'ın**

hoşnutluğunu kazanmak ve O'nun cemalini görmek, akla hayale gelebilecek tüm nîmetlerin en güzeli, **en büyüğüdür! İşte büyük kurtuluş budur!**

Buraya kadar, ikiyüzlüleri tan imanızı sağlayacak ipuçları verilerek, yüzlerindeki maske düşürüldü ve gerçek müminlerin özellikleri ortaya kondu. O hâlde:

73. Ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Allah'ın ayetlerini açıkça inkâr eden **kâfirlere** ve küfrünü gizleyerek aranıza sızmış olan **ikiyüzlülere karşı**, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak üzere, onlarla her alanda **mücâdele et ve** dinin ilkelerini korumak söz konusu olduğunda, **onlara karşı sert ve kararlı davran!** Unutmasınlar ki, bu gidişle **varacakları yer cehennemdir; ne korkunç bir son!**

Bu sonu hazırlayan en önemli etken:

74. Münâfıklar, uygun zaman ve zem ini bulur

bulmaz, İslâm ve Müslümanlar aleyhinde alay ve iftira dolu sözler söylerler. Fakat yüzünüze karşı, katiyen böyle bir şey söylemediklerine dâir **Allah’a yemin ederler. Oysa,** kendilerini **inkâra sürükleyen o çirkin sözleri kesinlikle söylediler ve Müslüman olmalarının ardından, yeniden v e apaçık kâfir oldular.** Ayrıca, **başaramadıkları** ve Müslümanlar Kur’an’a sarıldıkları sürece de asla başaramayacakları **işlere yeltendiler.** Örneğin, Peygambere suikast girişiminde bulundular. İslâm toplumunun öncü kadrosunu saf dışı bırakmaya çalıştılar.

Peki bunlar, İslâm’da herhangi bir h atâ veya eksiklik mi gördüler ki, ona bu kadar kin besliyorlar? Tam aksine, **onların bütün bu düşmanlıklarının tek sebebi, sonsuz lütuf ve bereketi sayesinde Allah’ın ve ilâhî irâdenin gerçekleşmesine vesîle olması yönüyle Elçisinin, o n l a r ı maddî ve mânevî nîmetlerle zenginleştirmiş olmasından başka bir şey değildir!** Öyle ya, akıl ve sağduyusunu tamamen

yitirmiş nankörlerden başka kim, kendisine kurtuluş ve refah sunan bir kimseye düşmanlık besler? **Eğer** fırsat varken pişman olup **tövbe** ederlerse kendileri için iyi olur fakat yüz çevirecek olurlarsa, **Allah** onları hem bu dünyada da, hem de âhirette can yakıcı bir azâba mahkûm edecektir ve bu dünyada onları koruyabilecek ne bir dostları, ne de yardımcıları olacaktır!

75. Yine onlardan bazıları, Allah’a şöyle söz vermişlerdi: “Şâyet Allah, bize de lütuf ve kereminden zenginlik bahşedecek olursa, o zaman elbette bir kısmını Allah yolunda harcayarak bağışta bulunacağız ve kesinlikle dürüst ve iyiliksever insanlar olacağız!”

76. Fakat Allah, lütuf ve ber eketi sayesinde istedikleri malı mülkü onlara verince, dünya malına aşırı bir tutkuyla bağlanıp cimrilik ettiler; böylece Allah’ın emrinden yüz çevirerek verdikleri sözden caydılar.

77. Bunun üzerine Allah, kendisine verdikleri sözden döndükleri ve sürekli yalan söyledikleri için, huzuruna çıkacakları o büyük Gün gelinceye kadar, kalplerine inkâr ve ikiyüzlülük hastalığını soktu.

Hâl böyleyken, ne cesaretle Allah'ın elçisi ve müminler aleyhinde plânlar kuruyorlar?

78. Bilmiyorlar mı ki, Allah, gizledikleri her şeyi, aralarında geçen tüm gizli konuşmaları ve plânladıkları bütün çirkin komploları bilmektedir ve tüm bunların ötesinde Allah, evrenin tüm gaybını en iyi bilendir?

Sadakayı teşvik eden ayetler inince, varlıklı müminlerden biri gelip bol miktarda sadaka verdi. Münafıklar, “Şuna bakın, gösteriş yapıyor!” diyerek adamı kınadılar. Sonra fakir bir mümin geldi ve sadece bir ölçek hurma verdi. Bu defa münafıklar, “Allah'ın bunun bir ölçek hurmasına ihtiyacı yoktur!” diyerek onu kınadılar. Bunun üzerine,

aşağıdaki ayet nazil oldu:

79. O münafıklar, gönülden bağışta bulunan varlıklı müminleri gösteriş yapmakla suçlayarak kınıyorlar. Öte yandan, ancak imkanları ölçüsünde bulabildiklerini veren yoksul müminleri de, “Bu üç beş kuruşa Allah’ın ihtiyacı mı var?” diyerek alaya alıyorlar. Oysa Allah, asıl kendilerini alay edilecek duruma düşürmüştür. İşte bunların hakkı, can yakıcı bir azaptır!

80. Ey Muhammed! Onların bağışlanması için ister af dile, ister dileme, hiç fark etmez! Çünkü onlar için bir değil, yetmiş kere af dileyip yalvarsan bile, yine de Allah onları affetmeyecektir! Çünkü onlar, Allah’ı ve Elçisini tanımayıp emirlerine başkaldırarak inkâr ettiler. Allah ise, kötülükte inatla direten ve ısrarla yoldan çıkmak isteyen böyle fâsık bir topluluğu doğru yola iletmez.

Hâl böyleyken:

81. Sudan bahanelerle Tebük seferinden **geri kalan** bu münâfıklar, **Allah Elçisinin** açık emrine **rağmen** cihâddan kaytarıp evlerinde **oturdukları için, epey sevindiler.** Zaten mallarıyla, canlarıyla **Allah yolunda cihâd etmekten hiç hoşlanmıyor, birbirlerine, “Bu sıcakta sefere çıkmayın!” diyorlardı.** Onlara **de ki: “Evet ama, cehennem ateşi çok daha sıcaktır!” Keşke bunu kavrayabilselerdi!**

82. Yapıp ettiklerinden dolayı, artık az **gülsünler, çok ağlasınlar!** Çünkü onları korkunç bir son bekliyor!

83. Ey Muhammed! **Allah seni** bu seferden sağ salim döndürüp onlardan bir grupta karşılaştırdığında, **eğer** seninle başka bir savaşa çıkmak için izin isterlerse onlara **de ki: “Hayır! Bundan böyle, benimle birlikte asla gazaya çıkamayacak, hiçbir düşmana karşı benimle beraber savaşamayacaksınız! Çünkü siz, ilk defasında sizi çağırdığımızda, en zor zamanda bizi yalnız bırakarak evinizde**

oturmayı tercih etmiştiniz; o hâlde, geride kalan kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insanlarla beraber oturmaya devam edin bakalım!”

İşte bu münâfıklara karşı, açıkça tavrınızı koymalısınız:

84. Onlardan ölen hiç kimsenin cenaze namazını kılma ve mezarının başında duâ etmek için durma! Çünkü onlar, Allah’ı ve Elçisini inkâr ettiler ve fırsat varken tövbe de etmeyip, kâfir olarak can verdiler! Ve sonunda, uğrunda kâfirliği bile göze aldıkları dünya nîmetlerini bırakıp gittiler.

85. Onların tüm insânî ve ahlâkî değerleri ayaklar altına alarak yığıp biriktirdikleri o göz alıcı servetleri ekonomik yapıları ve etraflarında pervane gibi dönen güçlü kuvvetli adamları ve çocukları, sosyal imkanları sakın seni imrendirmesin. Çünkü Allah, ilk bakışta güzel gibi görünen bu nîmet ve imkânlarla, aslında onları daha bu dünyada cezalandırmayı ve

kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.
Çünkü hatırlayın, hani onlar güçlü ve sağlıklı iken:

86. “Allah’a yürekten boyun eğerek iman edin ve Elçisiyle birlikte Allah yolunda cihâda katılın!” diye bir ayet indirildiği zaman, içlerinde servet sahibi olanlar bile, “Bizi bırak da, evlerinde oturan şu kadın ve çocuklarla birlikte kalalım!” diyerek senden izin istemişlerdi.

87. Böylece, Allah yolunda savaştırmaktan kaçarak, geride kalan çocuk ve kadınlarla oturmaya içlerine sindirebildiler. Bu yüzden de, kalplerine öyle bir mânevî mühür vuruldu ki, artık hiçbir gerçeği duyamaz, kendilerine sunulan hiçbir hakîkati idrâk edemez hâle geldiler.

88. Fakat Peygamber ve onunla birlikte iman eden ve onu bir an bile yalnız bırakmayan müminler, mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda kahramanca cihâd ederler. İşte, dünyada da, âhirette de üstünlük, şeref, başarı...

g i b i bütün iyilikler, güzellikler, onların olac a ktır; sonsuz mutluluk ve kurtuluşa erecek olanlar da, işte onlardır.

89. Allah onlara, ağaçlarının altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları muhteş e m cennet bahçeleri hazırlamıştır. İşte budur en büyük başarı, en büyük mutluluk!

90. Medîne çevresindeki çöllerde göçebe bir hayat süren bedeviler arasından, savaşa katılmalarını engelleyecek geçerli mâzeretleri bulunanlar, kendilerine izin verilmesi için Peygamberin huzuruna kadar geldiler. Öte yandan, Medîne'ye gelmelerinin mümkün olmadığını ileri sürerek Allah'a ve Elçisine karşı yalan söyleyen kab leler ise, gelip özür beyân etme zahmetine bile katlanmadan, evlerinde oturmayı tercih ettiler. Ama şunu iyi bilin ki, bunların arasından böyle yalan söyleyerek nankörlük edenlere, yakında can yakıcı bir azap erişecektir.

91. Yaşlılık, sakatlık gibi sebeplerle bünyesi **zayıf olanlara**, savaşa gidemeyecek derecedeki **hastalara ve** kendilerine savaş araç-gereçleri temin etmek üzere **harcayacak para bulamayan yoksullara**, savaşa katılmadıkları için herhangi bir sorumluluk yoktur; yeter ki, diğer görev ve sorumluluklarını aksatmasınlar, **Allah ve Elçisine karşı** dürüst ve **samîmî olsunlar**. Bunlar, hile ve aldatmaadan uzak durur, güçleri yettiğince üzerlerine düşeni yaparlarsa, kesinlikle günaha girmiş olmazlar. Zaten **güzel davrananlar, asla kınanmazlar**. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir**.

92. Hele şu, kendilerine savaşa çıkacak malzeme ve binek temin etmek için **huzuruna geldiklerinde**, “Üzgünüm, size verecek binek bulamıyorum!” dediğin zaman, binek ve savaş araç gereçleri satın almak üzere **harcayacak bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözleri yaşararak ve yürekleri kan ağlayarak dönüp giden o fedâkâr müminlere de** sorumluluk yoktur.

93. Sorumluluk ancak, savaşı çıkabilecek kadar güçlü ve zengin oldukları hâlde, görevden kaçmak için senden izin isteyen kimselerdir. Çünkü onlar, Allah yolunda kahramanca savaşarak O'nun hoşnutluğunu kazanmak yerine, geride kalan kadınlarla oturmayı tercih ettiler, bu yüzden Allah da kalplerini mühürledi; artık, kendilerini nasıl bir felâketin beklediğini de bilemezler.

94. Seferden dönüp yanlarına vardığınız zaman, size bin bir çeşit mâzeretler sayıp dönecekler. O zaman onlara diyeceksin ki: “Boşuna bahaneler uydurup özür dilemeye kalkmayın, artık size kesinlikle inanmıyoruz! Çünkü Allah, daha biz yoldayken sizinle ilgili her şeyin içyüzünü bize bildirmişti. O hâlde, artık attığınız her adıma dikkat edin! Zira Allah da, Elçisi de, bundan sonra nasıl davranacağınızı ve neler yapacağınızı görecektir. Bunun için, özgür irâdenizle kendi seçiminizi yapmanız için dünyada bir süre daha imtihân edileceksiniz. Ve sonunda hepiniz, gaybı ve şehâdeti, yani

evrendeki bize göre gizli açık her şeyi **bilen** yüce Rabb'inizin **huzuruna çıkarılacaksınız**; işte o zaman O, cezanızı vermek üzere **tüm yaptıklarınızı size bildirecektir."**

95. Evet, zafer kazanmış olarak seferden **dönüp yanlarına vardığınızda,** kendilerini cezalandırmaktan vazgeçip **bırakmanız için Allah'a yemin edecekler**; o hâlde, bırakın **onları**, fakat arzu ettikleri gibi hoşgörü ve sevgiyle değil; onları cezalandırmak ve tehlikelerinden uzak durmak için; **çünkü onlar,** niyet ve davranışları itibariyle, birer **pisliktirler. İşledikleri** bunca çirkin işlerine **karşılık ceza olarak, varacakları yer de cehennemdir!**

96. Sizi kandırıp gönlünüzü kazanmak için, size yeminler edecekler. Ne var ki, siz **onlardan hoşnut olsanız bile Allah,** Kur'an'ın rehberliğini reddederek **yoldan çıkan bu insanlardan** —ikiyüzlülükten vazgeçmedikleri sürece— **asla razı olmayacaktır!** Medîne'deki münâfıkların hâli böyle. Köylerde, varoşlarda

yaşayan insanlara gelince:

97. Medîne çevresindeki çöllerde göçebe bir hayat süren **bedeviler**, içinde bulundukları şartlardan ve yapılarındaki kabalık ve sertlikten dolayı, yerleşik bir hayat süren şehirlilere nazaran **hem inkârcılık ve ikiyüzlülükte daha aşırıdırlar, hem de Allah'ın Elçisine gönderdiği Kur'an'ın hükümlerini tanımamaya daha yatkındırlar.** Unutmayın ki, **Allah**, kullarının yapısını ve özelliklerini en iyi **bilendir**; her konuda en doğru hükümleri veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yaratan bir **hakîmdir**.

98. Öyle bedeviler vardır ki, İslâm'ı yalnızca siyâsî bir tavır olarak benimsedikleri için, zekât başta olmak üzere, Allah yolunda **harcadıkları şeyleri**, zoraki ödenmesi gereken bir ceza, boşa gitmiş bir kayıp, bir **angarya sayar ve bu yükümlülüğten kurtulmak için de, sizin başınıza türlü belâların gelmesini beklerler fakat o bekledikleri kötü belâ, kendi başlarına**

gelecektir! Çünkü Allah, her şeyi işiten, her şeyi bilendir. Bununla birlikte, aynı konumdaki bütün insanlar böyledir sanmayın:

99. Öyle bedeviler de vardır ki, Allah'a ve âhîret gününe yürekte en inanırlar; O'nun uğrunda harcadıklarını, kendilerine Allah katında yakınlık ve sevgi kazandıran ve Peygamberin hayır duâsını almalarını sağlayan birer vesîle ve fırsat olarak görürler. Gerçekten de bu harcadıkları mallar, onlar için Allah katında bir yakınlık ve hoşnutluk vesîlesi olacaktır. O hâlde, müjde onlara: Allah, onları rahmeti ile onurlandıracak ve cennetine koyacaktır. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

Fakat bu müjdeyi asıl hak edenler şunlardır:

100. Müminlerin ateşle imtihân edildiği en sıkıntılı günlerde, Allah yolunda mücâdele ve fedâkârlık konusunda başkalarına örneklik ve öncülük ederek İslâm'da ilk dereceyi kazanan

öncü muhacirler, yani, Mekke henüz düşmanların elindeyken, zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Medîne'ye, İslâm diyarına göç eden ilk Müslümanlar **ve ensâr** yani, kendi ülkelerine sığınan din kardeşlerine kucak açan ve her türlü fedâkârlığı göstererek onları barındıran ilk Müslümanlar **ile**, daha sonraki çağlarda İslâm'a girerek ortaya koydukları **güzel davranışlarla onların izinde yürüyenler var ya, işte Allah onlardan razı olmuş; onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.** Allah onlara, ağaçlarının altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleri hazırlamıştır. **İşte en büyük kurtuluş, budur!**

101. Ama hâlâ, **gerek çevrenizdeki bedeviler arasında ve gerekse Medîne halkı içerisinde, ikiyüzlülüğü huy edinmiş ve içlerindeki nifakı gizlemekte iyice ustalaşmış münâfıklar vardır.** Öyle ki, haklarında vahiy nazil olmadıkça, **sen bile onları tanıyamazsın; onları ancak Biz tanırız.** Bir dünyada, bir de kabir âleminde olmak üzere,

onları iki kez cezalandıracağız, daha sonra onlar, cehennemde asıl cezayı çekmeleri için, çok daha büyük bir azâba mahkûm edilecekler!

102. Bir de, tembellik ederek savaştan geri kalan, fakat ikiyüzlüler gibi yalandan mâzeretler uydurmaya kalkışmayıp, **günahlarını itiraf eden** ve vicdan azâbıyla kendilerini mescidin direğine bağlayıp cezalandıran, affedilinceye kadar bu şekilde kalacaklarına yemin eden **diğerleri de var ki; bunlar iyi bir davranışı, kötü olan başka bir davranışla karıştırmışlardı.** Sefere çıkmamakla kötü bir iş yapmış, fakat daha sonra günahlarının farkına varıp içtenlikle tövbe ederek iyi bir davranış göstermişlerdi. Dürüst ve samîmî birer Müslüman olarak bilinen bu insanlar, —ki içlerinde Bedir savaşına katılmış olanlar bile vardı— her nasılsa gevşeklik gösterip bu savaşa katılmamışlardı. İşte bunlar, affedilmek için biraz daha bekleyecekler. Bu zaman zarfında, işledikleri günahın acısını bir süre daha içlerinde duysunlar. Fakat Allah'ın rahmetinden de asla ümit kesmesinler. Zira **Allah, yakında onları**

bağışlayacaktır. Unutmayın ki **Allah, çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.** O hâlde, ey Peygamber ve onun bıraktığı mirası devralan İslâm önderi!

103. Onların tövbelerinin kabul edildiğini resmen göstermek üzere , Allah yolunda bağışladıkları **mallarından** uygun bir miktarı, devlet reisi sıfatıyla zekât veya **sadaka** olarak **al** ve Allah yolunda harca **ki, böylece onları** günahlarından **arındırıp tertemiz kılasın. Ve onların** bağışlanmaları **için Allah’a duâ et. Çünkü senin duân, onlar için huzur** ve teselli **kaynağıdır.** Bununla birlikte, hangilerinin affedilmeye lâayık olduğuna karar verecek olan, Allah’tır. Zira **Allah, her şeyi işitendir, bilendir.** Hâl böyleyken, günahlarından vazgeçip Allah’a dönmek için daha ne bekliyorlar?

104. Allah’ın, yürekten bir pişmanlıkla kendisine yönelen **kullarını affedeceğini ve içtenlikle yapılan iyilikleri ve bağışları kabul edeceğini,** çünkü **O’nun,** kendisine yönelip

sığınan kullarına karşı **çok affedici ve merhametli olduğunu bilmiyorlar mı?**

105. Ey Peygamber! İşledikleri gûnahtan tövbe edip Rablerine yönelen müminlere **de ki:** “Bundan böyle, hatânızı telâfî edip samîmiyetinizi ispatlamak için çok **çalışın! Allah, ortaya koyacağınız davranışlara bakacak** ve buna göre sizi değerlendirecektir, **Elçisi ve diğer müminler de...** Unutmayın ki, bu dünyanın ötesi de var: **Eninde sonunda hepiniz, evrendeki gizli açık her şeyi bilen yüce Rabb’inizin huzuruna çıkarılacaksınız ve işte o zaman O, tüm yaptıklarınızı size bir bir bildirecek** ve hak ettiğiniz ceza veya mükâfâtı, tam olarak verecektir.

İyi birer Müslüman oldukları hâlde, kendilerinden hiç beklenmeyecek bir gaflet göstererek seferden geri kalan üç kişinin durumuna gelince:

106. Gerek zenginlik, gerek iman sağlamlığı

bakımından, savaşı katılmayışlarını mazur gösterecek hiçbir hafifletici sebepleri bulunmadığı için daha ağır bir cezayı hak eden **diğer bir kısmının durumu ise, Allah'ın** ileride, 118. ayett e **vereceğı hükme bırakılmıştır.** Çünkü Allah, bu üç kişiyi bir süre daha bekletip zor bir imtihândan geçirecek ve gösterecekleri tavra göre **ya onları cezalandıracak, ya da affedecektir.** Unutmayın ki **Allah,** her şeyi eksiksiz **bilendir;** her konuda en doğru hükümleri veren sonsuz **hikmet sahibidir.** İşte bu ilim ve hikmetinin gereğı olarak, İslâm devletine karşı komplolar düzenleyenlerin kurduğı sözde 'mescitlerin' içyüzünü ortaya koyuyor, böyle yerlere karşı nasıl bir tavır takınmanız gerektiğini size öğretiyor:

Allah'ın Elçisi, Medîne'ye hicret ettiği ilk günden beri, Hazreç kabîlesinin ileri gelenlerinden biri olan ve yıllar önce Hıristiyanlığı benimsemiş Ebû Âmir adındaki bir rahibin amansız düşmanlığıyla karşı karşıya idi. Kutsal metinler hakkındaki derin bilgisinden dolayı halkın nazarında saygın bir yeri

olan bu adam, Peygambere duyduğu kin ve haset yüzünden, münâfıklarla ve müşriklerle işbirliği yaparak İslâm'a karşı amansız bir muhalefete girişmiş, Peygambere karşı yapılan hemen her savaşta aktif rol oynamıştı. Bütün çabalarına rağmen, Arabistan'da İslâm'ın önünde durabilecek hiçbir gücün kalmadığını görünce, Bizans İmparatorunu Müslümanlara saldırması için kışkırtmak amacıyla Sûriye'ye göçtü. Bu arada, sürekli temas hâlinde olduğu Medîne'deki yandaşlarına, Medîne çevresinde bir kasaba olan Kuba'da yeni bir mescit yapmalarını önerdi. Böylece münâfıklar, Ebû Âmir, Roma ordusuyla Medîne'yi işgal edinceye kadar, rahatça buluşup Müslümanlar aleyhine planlar yapacakları bir ortama kavuşmuş olacaktı. Nihâyet, mescidi yapıp faaliyetlere başlamışlardı ki, münâfıkların inşâ ettikleri ve edecekleri sözde mescitlere ne yapılması gerektiğini bildiren aşağıdaki ayet nazil oldu ve Allah'ın Elçisi, Tebük seferi nden döner dönmez bu mescidi yıktırıp yerle bir etti:

107. Ey şanlı Elçi, münâfıklara karşı son derece

dikkatli ol! Çünkü onlar arasında, yıkıcı ve **zarar verici faaliyetlerde bulunmak**, İslâm toplumunu yıkıcı hareketlere girişerek **inkâr cephesini güçlendirmek**, **Müslümanlar** arasına fitne ve ayrılık tohumları ekerek onları **birbirine düşürmek ve öteden beri Allah’a ve Elçisine karşı savaş ilan etmiş olan Allah düşmanına yataklık edip casuslarını barındırarak ona bir gözetlem e ve istihbarat merkezi oluşturmak için** sizin mescidinize alternatif **bir mescit kuranlar** var. Gerçi onlar, kendilerini hesaba çekeceğin zaman, “Vallahi, **bizim iyilikten başka bir amacımız yoktu!**” diyerek **yemin edecekler**. Fakat sakın onlara inanma! Çünkü **onların yalancı olduğuna**, bizzat **Allah şahittir!**

108. Orada asla namaza durma! Ta ilk günden beri Allah’ın emirlerine bağlılık, doğruluk, samîmiyet ve takvâ temeli üzerine kurulan herhangi bir mescit, içinde namaz kılmana elbette daha lâyıktır. Çünkü **orada, tertemiz bir Müslüman olabilmek için**

çırpınan insanlar vardır. Allah da, temizliğe düşkün olanları sever.

109. Binasını Allah'a saygı, bağlılık ve O'nun hoşnutluğunu elde etme temelleri üzerine kuran kimse mi hayırlıdır, yoksa sel sularının altını oyduğu, yıkılıp çökmeye yüz tutmuş bir uçurumun kenarına binasını kurup da, onunla birlikte cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi?

Allah, zulüm ve haksızlık peşinde koşan bir toplumu doğru yola iletmez.

Münâfıklar, küfre hizmet eden böyle kurumlar oluşturmakla, kendilerini imandan büsbütün mahrum bıraktılar:

110. Kurdukları bu bina, kalpleri ölümün şiddetiyle paramparça oluncaya dek, dâimâ yüreklerinde b i r huzursuzluk, şüphe ve tedirginlik kaynağı olacakt ır. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi eksiksiz bilendir, sonsuz hikmet sahibidir.

III. Gerçek şu ki, Allah müminlerden canlarını ve mallarını —karşılığında onlara cenneti vermek üzere— satın almıştır. Şöyle ki ; o n l a r, yeryüzünde zulmü, haksızlığı engellemek ve Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini egemen kılmak için Allah yolunda kahramanca savaşırlar; her meydanlarında zalimlerin ordularını bozguna uğratar, askerlerini öldürürler ve gerekirse, bu uğurda seve seve can verirler. Bu, Allah'ın Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da yerine getirmeyi bizzat üstlendiği ve gerçekliğinde şüphe olmayan bir vaattir. Öyle ya, verdiği sözü Allah'tan daha iyi kim tutabilir? O hâlde, yaptığınız bu sözleşmeden dolayı sevinin ey müminler! Çünkü budur; en büyük başarı, en büyük kurtuluş!

Peki, bütün kutsal kitaplarda müjdelenen bu bahtiyârlar kimlerdir?

III2. Onlar, ilâhî rahmetten ümit kesmeyen, dâima Allah'a yönelerek günahlarından tövbe

edenler, yalnızca O'na kulluk ve **ibâdet edenler**, en derin şükran ve minnettârlık duygularıyla O'nu övüp yücelterek **hamd edenler**, güzelce namaz kılanlar, oruç tutanlar, Allah yolunda cihâd etmek ve İslâm'ı insanlara tebliğ etmek gibi yüce gayelerle yeryüzünde **gezip dolaşanlar**, O'nun huzurunda **boyun eğip secdeye kapananlar**, insanlara **iyiliği emredip kötülüğü yasaklayanlar** ve **Allah'ın çizdiği sınırları** ve koyduğu kanunları hayata egemen kılan ve onları tüm güçleriyle **koruyanlardır**. O hâlde ey Peygamber, bu nitelikleri taşıyan **müminleri**, sonsuz nîmetlerle **müjdele!**

Bu müjdeye nâil olabilmek için çaba harcadıkları hâlde, İbrahim Peygamberi kendilerine örnek alan bazı müminler, kâfir olarak ölen akrabaları için bağışlanma diliyor, senin de bu yönde duâ etmeni istiyorlar. Çünkü İbrahim, babası iman etmediği hâlde onun bağışlanması için Allah'a yalvarmıştı (19. Meryem:47 ve 26. Şuara:86). Onlara de ki:

113. Ne Peygambere, ne de diğ er inananlara, kâfir olarak ölen ve cehennemlik oldukları artık kesinleşmiş olan müşrikler ve kâfirler için —onlar yakın akrabaları bile olsalar— bağışlanma dilemek yaraşmaz. Zira Allah, kendisine ortak koşanları ve inkâr edenleri bağışlamayacağını kesin hükme bağlamıştır (4. Nisâ: 48, 116).

Peki, nasıl oldu da İbrahim, kâfir olarak ölen babası için bağışlanma diledi?

114. İbrahim'in, hakîkati inatla reddeden babasının bağışlanması için yaptığı duâya gelince, bu, sadece ona ölümünden önce vermiş olduğu bir sözden kaynaklanıyordu (19. Meryem: 47 ve 60 . Mümtetine: 4). Ne var ki, onun Allah düşmanı olduğunu ve bağışlanmasının söz konusu olamayacağını —ilâhî uyarıyla— kesin olarak anlayınca, onun için duâ etmekten vazgeçerek ondan uzak durdu. Doğrusu İbrahim, son derece ince ruhlu, olabildiğince merhametli ve yumuşak kalpli

biriydi. Bu yüzden babasına bu sözü vermişti.

Fakat ilâhî hüküm kendilerine bildirilmeden önce böyle hatalı işler yapanlar, bundan sorumlu tutulmayacaklardır:

115. Allah, bir topluma doğru yolu gösterdikten sonra, hangi davranışların haram olduğunu ve nelerden sakınmaları gerektiğini kendilerine açıkça bildirmediğe, onları yoldan saptılar diye cezalandıracak değildir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en ince ayrıntısıyla bilmektedir.

116. Evet, göklerin ve yerin mutlak hükümrânlığı, yalnızca Allah'ındır. Hayat veren de, öldüren de O'dur! Ve Allah'tan başka sizi koruyabilecek ne bir dostunuz vardır, ne de bir yardımcınız.

117. Hiç kuşkusuz Allah, savaşa katılmak istemeyen münâfıklara kolayca izin vermekle hatâ eden Peygamberi ve Tebük seferinin yaşandığı o sıkıntılı anlarda, içlerinden bir kısmının

kalpleri neredeyse kaymak üzereyken, bunca zorluklara göğüs gererek Peygamberin izinden hiç ayrılmayan muhacirleri ve ensarı bağışlamıştır. Allah, müminlere karşı gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.

118. Allah, hiçbir mâzeretleri olmadığı hâlde Tebük seferinden geri kalan, fakat haklarındaki karar bugüne kadar **ertelenen** (9. Tevbe: 106) Kâb bin Mâlik, Mürâre bin Rabî ve Hilâl bin Ümeyye adındaki **üç kişinin de** tövbelerini kabul edip onları bağışlamıştır. **Öyle ki, bütün genişliğine rağmen dünya başlarına dar gelmiş ve ruhlarını dayanılmaz sıkıntılar kaplamıştı.** Zira Peygamberin boykot emriyle hiç kimse yüzlerine bakmıyor, en yakın dostları bile selâmlarını almıyordu. Doğup büyüdükları şehirde yapayalnız kalmışlardı. Hiçbir yerde huzur bulamaz, hiçbir şeyden tat alamaz olmuşlardı. Pişmanlık ve vicdan azâbıyla içleri kan ağlıyordu. Böylece, **Allah'ın gazâbından** kurtulmak için, yine **O'na sığınmaktan başka bir çare olmadığını** anlamışlardı. **Nihâyet,** elli günlük çetin bir

imtihânın ardından, **Allah onların tövbesini kabul etti ki**, kıyâmete kadar gelecek bütün tövbekârlar onları örnek alsınlar ve en zor, en çâresiz anlarda bile Allah'ın rahmetinden ümit kesmesinler; sabırla ve ısrarla Rab'lerine yönelip **tövbe etsinler. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

119. Ey iman edenler! Allah'tan gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece dikkatli davranın; dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının ve** zulme karşı inananların safında yerinizi alarak, dâimâ **doğrularla beraber olun!**

120. Allah'ın Elçisini —veya onun misyonunu üstlenen herhangi bir İslâm önderini— mücâdelesinde **yalnız bırakmak ve kendi canlarını ve rahatlarını onun canından üstün tutmak, ne bu şehrin halkına yaraşır, ne de şehir dışında göçebe kabîleler hâlinde yaşayan mümin bedeviler e!** Nasıl yaraşsın ki? **Allah yolunda ne zaman bir susuzluk, yorgunluk**

ve açlık çekseler; ne zaman kâfirleri çileden çıkaracak bir toprağa ayak bassalar ve ne zaman düşmana karşı bir başarı elde etseler, her defasında kendilerine güzel bir davranış ve büyük bir iyilik sevabı yazılmaktadır. Çünkü Allah, iyilik yapanların emeklerini kesinlikle boşa çıkarmayacaktır.

121. Ve yine onlar, ne zaman Allah yolunda az veya çok bir şeyler harcasalar ve ne zaman bir vadiyi aşip geçseler, yarın Hesap gününde Allah onları, yaptıklarından çok daha güzel nîmetlerle ödüllendirsın diye her yaptıkları iyilik kendi hesaplarına yazılmaktadır.

Öyleyse, Allah yolunda cihâd çağrısı yapıldığında koşarak gelmelisiniz. Bununla birlikte:

122. Genel seferberlik ilan edilmedikçe, Müslümanların hepsinin birden savaş için sefere çıkmaları uygun olmaz. Çünkü İslâm

toplumunun, savaş dışında toplumsal, ekonomik ve siyasal hayatının yükünü çeken eğitimci, tebliğci, yönetici, esnaf ve sanatkârlar da ihtiyacı vardır. O hâlde, bir işbölümüne gidilmesi kaçınılmazdır. Bunun için, **her bölge halkından bir kısmı savaşa giderken, geride kalan diğer bir grubun**, savaşa çıkan arkadaşları dönüp geldiğinde onları uyarıp aydınlatmak ve böylece ilâhî direktiflere karşı daha dikkatli ve duyarlı olmalarını sağlamak amacıyla, dînî konularda derinlemesine bilgi sahibi olmak için bir araya gelip ilim tahsil etmeleri gerekmez mi? Aynı şekilde, savaşa katılanlar da o ortamda kazandıkları bilgi, tecrübe, ilim ve irfan ile geriye dönünce, savaşa gidemeyenleri, bu konularda aydınlatmaları, eğitmeleri gerekmez mi?

Peki, öncelikle hangi düşmanla savaşmalı?

123. Ey iman edenler! Uzak ve hayalî düşmanlarla uğraşarak vaktinizi ve enerjinizi boşa harcamayın! Size düşmanlık eden **kâfirlerin**, öncelikle **size en yakın olanlarıyla savaşın; o**

kadar ki, sizde sarsılmaz bir inanç, bir kararlılık ve sertlik görsünler. Bilin ki A Allah, zâlimlere karşı asla yumuşaklık göstermeyen, fakat bunu yaparken de zulüm ve haksızlıktan titizlikle sakınan kimselerle beraberdir.

İşte bu ikiyüzlü tipleri, Kur'an'a karşı tavırlarından tanıyacaksınız:

124. Ne zaman Kur'an'dan bir sûre indirilse veya bu inen ayetler kendilerine tebliğ edilse, içlerinden bazıları güya müminlerle alay ederek, “Şimdi bu ayetler hanginizin imanını güçlendirdi?” derler. İman edenlere gelince, her indirilen ayet onların imanını iyice pekiştirip artırır ve onlar, Allah'ın vaadettiği sonsuz nîmetlerin müjdesiyle, yürekleri ferahlatan bir coşku ve sevinç duyarlar.

125. Fakat kalplerinde kötü niyet, önyargı, inançsızlık ve benzeri hastalık olanlara gelince, Allah'ın ayetleri, onların inkârlarını büsbütün artırarak çirkinliklerine çirkinlik katar ve

böylece bu inatçı nankörler, hakîkati reddeden bir **kâfir** olarak **ölüp giderler**.

126. Peki bunlar, her yıl defalarca çeşitli belâ ve musîbetlerle imtihân edildiklerini görmüyorlar mı ki, hâlâ bunlardan ibret alıp tövbe etmiyorlar?

Peygambere ne zaman yeni bir sûre veya ayetler topluluğu indirilse o, tüm Müslümanları mescitte toplar ve inen sûreyi onlara okurdu. Bu toplantılara katılmak zorunda kalan münâfıklar ortalıkta bir defa boy gösterir, ardından da ilk fırsatta sıvışıp giderlerdi:

127. Ne zaman bir sûre indirilse, birbirlerine göz ucuyla bakarlar, sonra da “Sizi bir gören var mı? diyerek, güya kimseye hissettirmeden oradan uzaklaşırlar. Bunun üzerine; Allah da onların kalplerini imandan uzaklaştırır; çünkü onlar, hakîkati anlamaya niyeti olmayan kimselerdir.

128. İyi bilin ki, size kendi içinizden ve sizin

gibi beşerî özellikler taşıyan **kutlu bir Elçi gelmiştir**. Öyle bir Elçi ki, **sizin dünyada ve âhirette çekebileceğiniz her acıyı kendi yüreğinde hisseder, çünkü sizlere son derece düşkündür**, hele **müminlere karşı çok şefkatli ve çok merhametlidir**.

İ29. Fakat bütün bunlara rağmen yine de yüz çevirecek olurlarsa, o zâlimlere de ki: “Dost ve yardımcı olarak bana Allah yeter! O’ndan başka ilâh yoktur! Ben, yalnızca O’na güvenir, yalnızca O’na dayanırım. Çünkü O’dur, yüce saltanat ve hükümlerliliğın sahibi!”